

2
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΑΡΕΡΓΑ

ΥΠΟ

Α. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 3

1888

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ

ΠΑΡΕΡΓΑ

ΥΠΟ

Α. Δ. ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΤΥΠΟΙΣ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ ΠΑΠΑΓΕΩΡΓΙΟΥ

ΟΔΟΣ ΟΦΘΑΛΜΙΑΤΡΕΙΟΥ ΑΡΙΘ. 3

1888

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΤΑΦΟΥ ΤΟΥ ΣΟΦΟΚΛΕΟΥΣ

Ὅτε ἤκουσα ὅτι πρό τινος χρόνου ἐγένοντο ἀνασκαφαὶ ἐν Δεκελείᾳ πρὸς ἀνέυρεσιν τοῦ τάφου τοῦ Σοφοκλέους, ἀληθῶς ἠπόρησα καὶ εἶπον κατ' ἐμαυτόν· τί παθόντες ἢ τί μαθόντες οἱ ἀνασκάψαντες ἀφῆκαν τὸν πλησίον ἡμῶν κείμενον, τὸν δέκα ἢ ἑνδεκα στάδια ἀπέχοντα τῆς πόλεως Ἰππιον Κολωνόν, ἐνθα ὁ ποιητὴς ἐγεννήθη καὶ ἐτάφη, καὶ ἀναζητοῦσι τὸν τάφον αὐτοῦ ἐν Δεκελείᾳ, 120 στάδια (Θουκυδ. 7, 19) μακρὰν τῆς πόλεως; Εὐτυχῶς τὴν ἀπορίαν μου ταύτην ἔσπευσε νὰ λύσῃ ἀνώνυμός τις ἀναγράφας ἐν τῇ *Ἐφημερίδι* (ἀρ. 171) «τὰ ἀρχαῖα χωρία, ἐφ' ὧν ἐστηρίχθη ἢ οὐχὶ ἀπίθανος εἰκασία ὅτι ἐκεῖ (ἐν Δεκελείᾳ) εἶχε κατατεθῆ ἡ σορὸς τοῦ Σοφοκλέους». Εἶπον ὅτι ἔλυσε τὴν ἀπορίαν μου· διότι ἀναγνούς τὰ παρατεθέντ' αὐτῷ χωρία εἶδον ὅτι τῆς πλάνης αὐτῶν αἰτία οὐδεμία ἄλλη εἶναι ἢ ἡ παρανόησις τῶν χωρίων τούτων, ὧν τὸ μὲν ἐλήφθη ἐκ τοῦ βίου τοῦ Σοφοκλέους, τὸ δ' ἕτερον ἐκ τοῦ Παυσανίου. Τὸ δεύτερον, τὸ ἐκ τοῦ Παυσανίου, οὐδαμῶς συντελοῦν εἰς λύσιν τοῦ ζητήματος παρετέθη, νομίζει τις, δι' οὐδὲν ἄλλο, ἢ ὅπως δεικνύῃ ὅτι ὁ παραθεῖς αὐτὸ περὶ μικροῦ ποιεῖται τὴν Σοφοκλείον ῥῆσιν

Χωρὶς τό τ' εἰπεῖν πολλὰ καὶ τὰ καίρια.

Τὸ μόνον λοιπόν, ὅπερ παρήγαγεν αὐτούς, ὥστε νὰ νομίσωσιν ὅτι οἱ πατρῷοι τάφοι τοῦ Σοφοκλέους, εἰς οὓς κατὰ τὸν ἀνώνυμον αὐτοῦ βιογράφον ὁ ποιητὴς τελευτήσας ἐτέθη, κεῖνται ἐν Δεκελείᾳ, εἶναι ἡ ἐξῆς φράσις τοῦ βιογράφου: — «τῶν δὲ πατρῶων αὐτοῦ τάφων ἐπὶ Δεκέλειαν κειμένων πρὸ σταδίων τοῦ τεύχους ἑνδεκα. —»

Κατ' ἐμὲ ἡ φράσις αὕτη οὐδὲν περιέχει τὸ συνηγοροῦν τῇ γνώμῃ τῶν ἐν Δεκελείᾳ ἀνασκαψάντων, ἀλλὰ τούναντίον πείθει ὅτι ὁ τραγικὸς ἐτάφη ἐν Κολωνῷ.

α) Οἱ πατρῷοι τάφοι τινὸς κεῖνται κατὰ τὸ εἶκός, ἐὰν μηδεμία ἐναντία μαρτυρία ὑπάρχῃ, ἐν τῷ τόπῳ, ἔνθα ἐγεννήθη· καὶ οἱ πατρῷοι ἄρα τάφοι τοῦ Σοφοκλέους ζητητέοι οὐχὶ ἐν Δεκελείᾳ, ἀλλ' ἐν τῷ τόπῳ τῆς γεννήσεως αὐτοῦ, ἐν Κολωνῷ δῆλα δῆ.

β) Δὲν ἀρκεῖ τοῦτο; Αὕτη ἡ ὑπὸ τοῦ βιογράφου ὀρίζομένη ἀπόστασις—«πρὸ σταδίων τοῦ τείχους ἑνδεκα»—προάγει τὴν εὐλογον πιθανότητα εἰς βεβαιότητα· διότι ὁ δῆμος Κολωνὸς (ὅστις βεβαίως ἐξετείνετο ὑπὸ τὸν γνωστὸν λόφον (Bursian Geogr. Griechenl. 1,524), ἐφ' οὗ νῦν ὑψοῦνται δύο στῆλαι, ἡ τοῦ γερμανοῦ Müller καὶ ἡ τοῦ γάλλου Lenormant) τοσαῦτά που στάδια ἀπέχει τῆς πόλεως. Θουκυδ. 8, 67 : ξυνέκλησαν τὴν ἐκκλησίαν ἐς τὸν Κολωνόν (ἔστι δὲ ἱερὸν Ποσειδῶνος ἕξω πόλεως ἀπέχον σταδίους μάλιστα δέκα).

γ) Τὸ «ἐπὶ Δεκέλειαν», ὅπερ ἴσως παρερμηνευθὲν ὑπῆρξεν ἡ πρώτη αἰτία τῆς πλάνης, οὐδὲν ἄλλο σημαίνει ἢ ὅτι οἱ πατρῷοι τάφοι τοῦ ποιητοῦ ἔκειντο παρὰ τὴν ὁδὸν τὴν ἐξ Ἀθηῶν εἰς Δεκέλειαν φέρουσαν (ἢ ἐπὶ σημαίνει διεύθυνσιν). Τὴν Δεκέλειαν, ὡς γνωστὸν, οἱ Λακεδαιμόνιοι ἐτείχισαν τῷ 413, ἐκ ταύτης δὲ συνεχῶς ὁρμώμενοι ἔφθειρον τὴν χώραν καὶ πολλὰ τοὺς Ἀθηναίους ἔβλαπτον. Παράβαλε Θουκυδ. 8,67 : «ἐπὶ δὲ τῷ πεδίῳ καὶ τῆς χώρας τοῖς κρατίστοις ἐς τὸ κακουργεῖν ὀκοδομεῖτο τὸ τεῖχος, ἐπιφανὲς μέχρι τῆς τῶν Ἀθηναίων πόλεως» καὶ Bursian Geographie von Griechenland 1. 335 : Eine dritte Hauptstrasse nach Boiotien ging von Athen aus in gerader nördlicher Richtung durch die Ebene, 11 Stadien von der Stadt beim Grabe des Sophokles vorüber, dann östlich von Acharnae nach dem östlichen Theile des Parnes, welchen sie vermittelt des jetzt τὸ Κλειδί genannten Passes durchschnitt. Diesen Pass beherrschte die an der Stelle des jetzigen Dörfchens Tatoi 120 stadien nördlich von Athen gelegene Ortschaft Dekeleia,

oberhalb deren . . . die Lakedaemonier im 19 Jahre des Pelopon. Krieges ein Castell als Operationsbasis gegen die athenische Ebene . . . anlegten. Λέγεται δ' ὅτι οἱ Λακεδαιμόνιοι καὶ τὴν τοῦ Σοφοκλέους ταφὴν ἐκώλυνον, ἀλλ' ἐπιστὰς κατ' ὄναρ τῷ στρατηγῷ αὐτῶν ὁ Διόνυσος ἐκέλευσεν ἐπitrέψαι τεθῆναι τὸν ἄνδρα εἰς τοὺς πατρώους τάφους (Παυσαν. 1,21 καὶ Βιογράφ.)

Πρὸς τούτοις τὸ ἐξῆς εἰς Σοφοκλέα ἐπίγραμμα Σιμίλου τοῦ Θηβαίου.

Ἡρέμ' ὑπὲρ τύμβοιο Σοφοκλέος, ἡρέμα, κισσέ,
ἐρπύζοις, χλοερούς ἐκπροχέων πλοκάμους,
καὶ πέταλον πάντη θάλλοι ρόδου, ἥ τε φιλορρῶξ
ἄμπελος, ὕγρα πέριξ κλήματα χευαμένα,
εἶνεκεν εὐμαθίης πινυτόφρονος, ἣν ὁ μελιχρὸς
ῥῆσκησ' ἐκ Μουσέων ἄμμιγα καὶ Χαρίτων

δὲν ἀναμιμνήσκει τὸ πρῶτον στάσιμον (ἡμαρτημένως τὸ μέρος τοῦτο παρὰ Πλουτάρχῳ Ἡθικ. 785 καὶ ἐν τῇ γραμματολογίᾳ τοῦ μακαρίτου Κυπριανοῦ καλεῖται πάροδος) τοῦ Οἰδίποδος ἐπὶ Κολωνῷ, ἔνθα ὁ Σοφοκλῆς ἐξυμνεῖ τὰς φυσικὰς καλλονὰς τοῦ δήμου αὐτοῦ Κολωνοῦ ;

εὐίππου, ξένης, τᾶσδε χώ-
ρας ἵκου τὰ κράτιστ' ἔπαυλα,
τόνδ' ἀργῆτα Κολωνόν, ἔνθ'
ἀ λιγεῖα μινύρεται
θαμίζουσα μάλιστ' ἀη-
δῶν χλωραῖς ὑπὸ βάσσαις
τὸν οἰνῶπα νέμουσα κισ-
σὸν καὶ τὰν ἄβατον θεοῦ
φυλλάδα μυριόχαρπον ἀνήλιον
ἀνήνεμόν τε πάντων
χειμῶνων· ἔν' ὁ Βακχίω-
της ἀεὶ Διόνυσος ἐμβατεύει.

Τελευταῖον ὀφείλω νὰ εἶπω ὅτι δὲν ὑπέπεσον πρῶτοι οἱ ἡμέτεροι εἰς τὴν πλάνην ταύτην, ἀλλ' ὁ γάλλος Hanriot (Recher-

ches sur la Topographie des Démos de l'Attique 122) παρερμηνεύσας δι' ἄγνοιαν τῆς ἐλληνικῆς γλώσσης (ὅπερ πολλαχοῦ τοῦ ἔργου αὐτοῦ παρατηρεῖται) τὸ «ἐπὶ Δεκέλειαν» διὰ τοῦ à Décélie, ἔνεκα δὲ τούτου τὰ συμπεράσματα, ἅπερ συνάγει, εἶναι ἄτοπα.

Ο ΠΑΡΕΓΓΡΑΠΤΟΣ ΠΟΛΙΤΗΣ

Καὶ δεύτερον κωφὸν βέλος ἔβαλεν ἐξ ἐνέδρας ὁ οὐτιδανὸς καὶ ἀναλκίς ἐπικριτὴς μου. Ἄνθρωπος φεύγων τὸν ἐκ τοῦ ἐμφανοῦς ἀγῶνα εἶναι ἄξιος καταφρονήσεως. Τί ὠφελεῖ νὰ ἀνασκευάσω αὐτὸν ἀρνούμενον καὶ αὐτοῦ τοῦ Τέλφου τὴν σαφῆ καὶ ρητὴν γνώμην, ὅτι ὁ Σοφοκλῆς ἐτάφη ἐπὶ τοῦ γνωστοῦ λόφου τοῦ κειμένου ἐν τῷ δῆμῳ Κολωνῷ, ὅπερ ἐγὼ ὡς ἄτοπον ἐξήλεγξα (Ν. Ἐφημερίδ. 226) καταδείξας οὕτως, ὅτι ἦτο ἀδύνατον νὰ παραλάβω τὰ ἐπιχειρήματα τῆς ἐμῆς διατριβῆς ἐκ τοῦ Τέλφου, ἅτε διαφωνῶν πρὸς αὐτὸν ἐν τοῖς οὐσιωδεστάτοις ; Τί ὠφελεῖ νὰ ἀνασκευάζω οὕτως ἀμαθὴ καὶ ἄκριτον ἐπικριτὴν, ὅστις ἰσχυρίζεται ὅτι ὁ Τέλφου ἐρμηνεύει τὸ «ἐπὶ Δεκέλειαν», διὰ τοῦ «ἐπὶ τῇ ὁδῷ, ἣ φέρει κατὰ Δεκέλειαν», ἐν ᾧ ἡ φράσις αὕτη δὲν εἶναι ἐρμηνεία τοῦ Τέλφου, ἀλλὰ διάφορος γραφὴ τοῦ κειμένου τοῦ Βιογράφου γνωστὴ παντί, πλὴν τοῦ κρυπτομένου ἐπικριτοῦ; Τί ὠφελεῖ νὰ ἀνασκευάζω τὰ ψευδολογήματα ἀνθρώπου, ὅστις εἶναι ἕτοιμος ἀπὸ τοῦ ἀφανοῦς νὰ μυθολογῇ ὅ τι ἂν θέλῃ ἀφόβως καὶ ἀσυστόλως ;

Ἄλλ' ἀνάγκη νὰ καταπαύσω τὸν τοιοῦτον ἀγῶνα. Ἐξαναστήσας τὸν δειλὸν ἐκ τῆς ἐνέδρας θὰ ἀγάγω εἰς τὸ μέσον, ὅπως φανερώς ὑποστῇ τὰ ραπίσματα, ἀντίποινα τῆς μιαιῶς αὐτοῦ κακεντρεχείας. Εἶναι μέγας τὸ σῶμα, ἀλλ' ἀναμφιβόλως, ἅτε ἐξ ἐνέδρας βάλλων, μικρὸς τὴν ψυχὴν καὶ ταπεινὸς τὸ φρόνημα· εἶναι ὁ Νικόστας Πολίτης ὁ ἐπικαλούμενος ἀγράμματος.

Κατανοῶ ἤδη τὴν αἰτίαν τοῦ φόβου αὐτοῦ. Βραχὺς ἔτι εἶναι ὁ χρόνος καὶ δὲν ἐλθρομένησεν ὅτι ἀγωνιζόμενος περὶ ἀρχαιολογικῶν καὶ αὐτὸς ζητημάτων πρὸς τὸν κ. Καββαδῖαν γράφων μοι εἰς Θεσσαλονίκην ἐπεκαλεῖτο τὴν ἐμὴν ἀρωγὴν.

Κατανοῶ ἤδη διὰ τί, καίπερ μετ' ἀναιδοῦς θρασύτητος λόγον περὶ λογοκλοπίας ἄλλων ποιούμενος, ἐκρύπτετο βαθέως· διότι ἦτο ὁ Πολίτης, ὃν ἄνδρες σεβαστοί, οἱ κριταὶ τοῦ φιλολογικοῦ διαγωνισμοῦ Κ. Ἀσώπιος, Φίλιππος Ἰωάννου καὶ Εὐθ. Καστόρχης παρέβαλον πρὸς τὸν ἐπιβόητον ἀπατεῶνα καὶ πλαστογράφον Πετριτσόπουλον, καθ' οὗ τοσαῦτα ἔγραψεν ὁ γερμανὸς Βοίλχιος ἐν τῇ Συλλογῇ τῶν ἐλληνικῶν ἐπιγραφῶν.

Τίνες οἱ ταλμῶντες νὰ ἐλέγχωσιν ἄλλους ἐπὶ λογοκλοπία ; ὁ Πολίτης οὗτος ! ! καὶ οἱ ἀγελαῖοι, ὧν ὁ κορυφαῖος Δημήτριος Σεμιτέλος εἶναι ὁ κατ' ἐξοχὴν *plagiator* ἐν τοῖς Ἑλλήσιν, οὗτινος ἡ βαλθίς τοῦ συρραφικοῦ σταδίου πρόκειται ἄδρόν, προσοδοφόρον μάλιστα κλέμμα, Λατινικὴ τις γραμματικὴ, φέρουσα ἐν τινι τῶν ἐκδόσεων τὴν ἀστείωτάτην δῆλωσιν· «Πᾶν ἀντίτυπον μὴ φέρον τὴν ὑπογραφὴν μου θεωρεῖται ἔργον τυποκλοπίας» οὐ μόνον δὲ ἡ βαλθίς, ἀλλὰ καὶ ἡ νύσσα, ὡς διὰ μακρῶν ἄλλοτε κατέδειξα, ἰδρῦθη ἐξ ἄλλου τεραστίου κλέμματος, τῆς Ἀντιγόνης τοῦ Σοφοκλέους, ἧς τὸ καλὸν πρόσωπον κατεσπίλωσεν ὁ ἀναίσθητος διὰ τῶν ἀπείρων παραδιορθώσεων, αἵτινες μόναι μονώταται ἀνήκουσιν αὐτῇ ἐν τῇ παχυτάτῃ ἐκείνῃ βιβλίῳ.

Ἄν ἦσαν ἱκανοὶ οἱ ἄνθρωποι ἐπικριταὶ μου, δὲν λέγω νὰ μιμηθῶσι τὴν μέθοδον καὶ τὴν εὐκρίνειαν, μεθ' ὧν εἶναι γεγραμμένη ἡ ἐμὴ πραγματεία «περὶ τῆς Εὐριπιδείου Ἀντιγόνης» καὶ τὸ κύριον θέμα τῆς περὶ Μύρωνος διατριβῆς μου, ἂν λέγω ἦσαν ἱκανοὶ οὐχὶ ταῦτα νὰ μιμηθῶσιν, ἀλλὰ μίαν παράγραφον νὰ κατασκευάσωσιν ὁμοίαν, δὲν θὰ ἦσαν Πολῖται, Σοφοῦλαι, ἀγελαῖοι, ἀλλὰ θὰ κατελέγοντο ἐν τοῖς εὐδοκίμοις τῶν παρ' ἡμῖν λογίων.

Ἄλλ' ἐπὶ τὸ προκείμενον.

Ὁ γενναῖος ἐπικριτὴς μου ἤξιωσε νὰ μοι ῥίψῃ ἐκ τῆς κρυπτείας αὐτοῦ καὶ τι φιλοφρόνημα· γράφει περὶ ἐμοῦ ὅτι «εὐδοκίμουν καθ' ὅλον μου τὸν βίον». Εὐχαριστῶ, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν δύναμαι νὰ ἀποδώσω αὐτῷ τὰ ἴσα· διότι ἐγὼ περὶ τοῦ Πολίτου καὶ γράφοντος καὶ σιγῶντος οὐδέποτε οὐδεμίαν ἀγαθὴν ὑπόληψιν εἶχον. Ἔβλεπον ἄνθρωπον προθυμούμενον πάντοτε καὶ ἐν παντὶ πράγ-

ματι νὰ ἐπιδεικνύηται γνώσεις, ἀλλὰ γινῶσιν οὐδεμίαν ἢ ἐλάχιστην ἔχοντα.

Διὰ τοῦτο οὔτε τὸ ἀξίωμα τοῦ τμηματάρχου οὔτε τὰ εἰς τὸν συνεργάτην ἐγκώμια τῆς Ἑφημερίδος ὠφέλησαν αὐτόν. *Πολίτης* ὁ ἀγγράμματος φέρεται διὰ τοῦ στόματος πάντων καὶ ἡ γνώμη αὕτη τῆς κοινωνίας ἦτο εὐλογος, διότι ἕκαστος καὶ τῶν μετρίας παιδείας τυχόντων ἐφώρα τὸν Πολίτην ἀείποτε δεινῶς βαρβαρίζοντα καὶ σολοικίζοντα.

Τίς μαθητὴς γυμνασίου ἔγραψέ ποτε (ἵνα ἐλάχιστα ἐκ τοῦ ἀπειρου πλήθους καταλέξω) μύρμηγκας, μυρμήγκων, τῶν ἀδράκτων, ἐξετάΝθη, τὸν ἀμφιγυήΕΙΝ, κατὰ τοῦτο καὶ τὸ χαρίεν (χεῖρες ἄξιαί τῆς σκαπάνης, οὐχὶ τοῦ καλάμου), προανήγγειλον, ἀπένειμον, συνεπέρανον, κακογεγραμμένον, ἡμιηνεωγμένον, ἀρχΑΙτυπος, πολυτιμωτερα, τὸν ἰχθύΑ, τῶν ρινόκερω, ψΥχία, ἔπτΥξαν (ἀντὶ ἔπτηξαν), ἀρρωγήν, ὁ ψαλων, ἐξέθΗμεν, καθΗσας, τὸν ΚοραΗ, παρρεννόησις, ἵππογρίφων, τοῦ οὔρου (γεν. τῆς λ. τὸ οὔρον), νὰ ὑψΗ, νὰ ἐκδηλΗ, ἀντίπεραν, διαχείρΗσις, αἱ ὄφρΕΙς, ὑπερΟφρων, ἡνΟχλει, νὰ δύνΗνται, ἐσθρωμένας, ἐσημειωμένα, τΗΣ οὐδοῦ, τὴν οὐδὸν (ὁ Πολίτης ἔχει κρατεροὺς τοὺς ὄμους, οἱ δὲ φοιτηταὶ τῆς φιλοσοφικῆς σχολῆς, καίπερ ἀπορώτατοι ὄντες, εἶναι προθυμότατοι νὰ κατασκευάσωσιν αὐτῷ καὶ ἐπίχρυσον ἀνάφορον, ὅπως μὴ μιάνῃ τὸν οὐδὸν τοῦ Πανεπιστημίου), διαταμέντος τοῦ ὄρου, — ἐπιλάθητι αὐτῶν (οὕτως ἀμαθὴς ὢν, κ. Πολ., ἐπιλαθοῦ τοῦ Πανεπιστημίου καὶ φοίτα κάλλιον εἰς τὸ διδασκαλεῖον τοῦ Λερίου), προσεδόκΟΥν, Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρείας, αἱ Αἰολίδες, εἰ καὶ ἐρασμιώτεραι, ἦσαν ὅμως ὀνομασταί, εἰ καὶ κυλισθεῖς, μεθύων τοὺς ἄλλους, νὰ τοῖς διαφύγῃ, ὑπομιμνήσκουσιν ὑμΙΝ, τοῖς ἐδίδαξε, ἀπολαμβάνομεν τοῦ φωτός, ἐν τόποις ἡφαιστογενεῖς, τὸ σικύαι (=βεντούζαι) ἐρμηνεύει διὰ τοῦ ἀγγούρια (κολοκυνθίνη κεφαλὴ), ὁ νόμος κωλύει ταῖς γυναῖξί, διεπεραίωσεν ἔν τινι ποταμῷ, ζήτημα μηκέτι προταθέν, ἐποιήσατο γνωστόν, μηδόλως θὰ ἐσωφρόνΗΣεν αὐτόν ἡ βάσανος, ὁ τούτΟΙΣ (τοῖς Θεοῖς) δεόμενος.

Καὶ τί πρῶτον, τί ὕστατον νὰ καταλέξω ; Οὐδεὶς ὁ μὴ ὁμο-

λογῶν ὅτι καὶ τῶν στοιχειωδεστάτων γνώσεων παντάπασι γυμνὸς καὶ κενὸς ὑπάρχει ὁ δόλου μόνον καὶ ἐνέδρας πλήρης Πολίτης, καὶ εἰκότως ἡ κοινωνία προσεκόλλησεν αὐτῷ ὥς τινα σικύαν τὴν ἐπωνυμίαν τοῦ ἀγραμμάτου. Σημειωτέον ὅτι τὰ πλεῖστα τῶν ἀμαρτημάτων τούτων ὡς καὶ τῶν ἐπομένων ἐλήφθησαν ἐκ τῶν νεωτάτων τοῦ Πολίτου *συμπιλημάτων*.

Ἐνθυμοῦμαι ἔτι ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ σκυθρωπότατοι τῶν καθηγητῶν ἀναγινώσκοντες τὰς ἐγκυκλίους τοῦ Πολίτου (τμηματάρχου καὶ αὐτοῦ ἐν Ἑλλάδι ὑπάρξαντος), μεστὰς βαρβαρισμῶν καὶ σολοικισμῶν, δι' ὧν μετὰ σεμνοτυφίας παρήγγελλε τοῖς διευθυνταῖς νὰ πέμπωσι τὰ εἰς τὸ ὑπουργεῖον ἔγγραφα ἀπηλλαγμένα ἀμαρτημάτων, ἐκάγχαζον καὶ ἀνεμιμνήσκοντο τῆς παλαιᾶς παροιμίας, ἡ ἅμαξα τὸν βοῦν, ἡ τοῦ παρὰ τῷ Λουκιανῷ φαρμακοπώλου, ὅστις ἀποκηρύττων βηχὸς φάρμακον αὐτὸς μεταξὺ ὑπὸ βηχὸς ἰσχυροῦ σπώμενος ἐφαίνετο.

Ἀλλὰ τὸ νόσημα τοῦ Πολίτου καὶ τῶν ἀγελαίων δὲν εἶναι ἡ ὁμολογουμένη αὐτῶν ἀμάθεια, ἥτις εἶναι ἀπλοῦν σύμπτωμα, ἀλλ' ἄλλο τι βαθύτερον, ἀνίατον, ἡ *ἐλλειψίς ὀρθοῦ νοῦ*, οὗ ἄνευ οὐδεμία ἐπιστήμη.

Ποῖον ἐπὶ παραδείγματος ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης, ὅστις παραπέμπει εἰς ἐνδέκατον βιβλίον τῆς Πλάτωνος Πολιτείας, ἥτις, ὡς γνωστόν, δέκα μόνον βιβλία περιλαμβάνει; Καὶ τί διαφέρει οὗτος τοῦ μωροσόφου ἐκείνου, ὅστις πρὸς πίστωσιν τῶν λόγων αὐτοῦ παρέπεμπεν εἰς τὰ ἀπολωλότα συγγράμματα τοῦ Κικέρωνος;

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης, ὅστις τὸ ἀπλούστατον χωρίον τοῦ Πλουτάρχου «οἱ χρεῆ λαμβάνοντες ἐπὶ τοῖς σώμασι ἦσαν ἀγώγιμοι τοῖς δανείζουσι» παρανοεῖ ἡλιθιώτατα γράφων «οἱ μὴ ἀποτίνοντες τὰ ὀφειλόμενα εἰς τοὺς πλουσίους ἦσαν ἐπὶ τοῖς σώμασιν ἀγώγιμοι τοῖς δανείζουσι».

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης, ὅστις γράφει: «Εἰς τὰ ἔχνη τοῦ Πεισιστράτου ἐβάδισε καὶ ὁ υἱὸς καὶ διάδοχος Ἰππαρχος» ἀγγοῶν τὸ Θουκυδίδειον (1,20)

«οἱ γὰρ ἄνθρωποι τὰς ἀκοὰς τῶν προγεγενημένων, καὶ ἦν ἐπὶ χώρια σφίσιν ἤ, ὁμοίως ἀβασανίστως παρ' ἀλλήλων δέχονται. Ἀθηναίων γοῦν τὸ πλῆθος Ἰππαρχον οἶονται ὑφ' Ἀρμοδίου καὶ Ἀριστογείτονος τύραννον ὄντα ἀποθανεῖν, καὶ οὐκ ἴσασιν ὅτι Ἰππίας μὲν πρεσβύτατος ὢν ἤρχε τῶν Πεισιστράτου υἱέων».

Οὕτως ἀταλαίπωρος τῷ Πολίτῃ ὑπάρχει ἡ ζήτησις τῆς ἀληθείας.

Οὐδεμία ἀνάγκη ὑπάρχει νὰ μνημονεύσω τὸ σμῆνος τῶν ὑπ' ἄλλων ἐξελεγχθεισῶν ἀκρισιῶν τοῦ Πολίτου· τὰ κατὰ πάντα φαῦλα αὐτοῦ συρράμματα παρέχουσι καὶ τῷ καλαμωμένῳ καὶ τῷ ἐπικαλαμωμένῳ ἄφρονον συγκομιδὴν.

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης, ὅστις τὰς παρθένου πρόσωπον ἐχούσας σφίγγας ποιεῖ πωγωνοφόρους; (ὁ μικρόψυχος ἀρνεῖται εὐθὺς καὶ ἑαυτόν, διατείνεται ὅτι ἡ ἐν τῇ «Νέα Ἐφημερίδι» (226) ἀναγραφεῖσα μωρὰ φράσις «ὁ πῶγων τῆς Σφιγγὸς εἶναι ἀποκεκρουσμένος» δὲν ἀνήκει εἰς αὐτόν· ἅς ἀνοίξῃ τὴν Ἀρχαιολογικὴν Ἐφημερίδα 1883 σελ. 240 καὶ θὰ ἴδῃ τὸ ὄνομα αὐτοῦ. Ὅσαι τῶν φράσεων ἐκείνων δὲν εἶναι τοῦ Πολίτου, ἀνήκουσιν εἰς φίλον αὐτοῦ ἐταῖρον· *alius alio nequior*. Ἄνθρωπος, ὅστις ποιεῖ τὰς Σφίγγας πωγωνοφόρους, κέκτῃται βεβαίως ἐν Ἑλλάδι ἱκανὰ προσόντα, ὥστε νὰ ἀξιοῖ τὴν ἔδραν τῆς ἀρχαιολογίας, ἣν ἐν τῷ πολυθρῳλήτῳ ἐκείνῳ πανεπιστημιακῷ νομοσχεδίῳ οὐδαμῶς ὤκνησαν πρὸς πολλοῖς ἄλλοις παραδόξοις νὰ συνδυάσωσι μετὰ τῆς μυθολογίας, πρὸς τὸ ἴδιον συμφέρον καὶ τὰ τιμιώτατα τῆς πατρίδος ρυθμίζοντες.

Πιστεύω ὅτι ὁ Quinet τὴν προσευχὴν τοιούτων ἀνθρώπων ἀκροασθεὶς ἀντέγραψεν αὐτὴν πιστῶς.

«Θεέ μου, εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἐκ παιδικῆς ἡλικίας μὲ ἐδίδαξας νὰ ἀνάγῃ πάντα εἰς τὸ ἐμὸν συμφέρον. Εὐχαριστῶ σοι ὅτι ἐνέβαλές μοι χαρακτῆρα χαμερπῆ· ὃν διηνεκῶς θὰ προσπαθῶ ἐκ παντὸς τρόπου χαμερπέστερον νὰ καταστήσω, ὅπως δυνηθῶ νὰ ἀνέλθω εἰς πάντα τὰ ἀξιώματα καίπερ οὐδὲν πρὸς ταῦτα κητημένος ποσόν».

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα, ἐρωτῶ, δύναται νὰ πραγματευθῇ

ὁ Πολίτης γράφων «τρεῖς ἄρατοι γυναῖκες ἐπιφαίνονται» ἦτοι τρεῖς ἀφανεῖς γυναῖκες ἐπιφαίνονται.

Κατὰ τί τάχα ἦτο μωρότερος ὁ ἀρχαῖος Μόρυχος;

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης γράφων «Κατὰ τὸν Πausανίαν παρὰ τὸν Ἰλισσὸν (sic) ἦν ναὸς τῆς Οὐρανίας Ἀφροδίτης, ἐν ᾧ καὶ ξόανον ἀρχαῖον τῆς θεοῦ ἐφυλάσσετο μετ' ἐπιγραφῆς λεγούσης ὅτι πρεσβυτέρα αὕτη ἦν τῶν Μοιρῶν»· ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἡ Οὐρανία Ἀφροδίτη ἐγένετο πρὸ τῶν Μοιρῶν οὐκ οὔσα μία αὐτῶν.

Ἀλλὰ παρὰ Πausανίαν (1,19) κεῖται «τὸ δὲ ἐπίγραμμα σημαίνει τὴν Οὐρανίαν Ἀφροδίτην τῶν καλουμένων Μοιρῶν εἶναι πρεσβυτάτην». Ὅπερ δηλοῖ ὅτι ἡ Οὐρανία Ἀφροδίτη ἦτο μία τῶν Μοιρῶν ἢ πρεσβυτάτη αὐτῶν κατὰ τὴν ἡλικίαν.

Οἱ καταφρονοῦντες τῶν λεξειδίων βλέπεις πόσον εὐήθεις περὶ τὰ πράγματα ἐλέγχονται;

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης γράφων «Ὁ Ὅμηρος (Ὁδ. 5,395) λέγει περὶ τοῦ ἀσθενοῦς καὶ τηχομένου πατρὸς τοῦ Ὀδυσσεύς: στυγερὸς δὲ οἱ ἔχραε δαίμων».

Μόνος ἄνθρωπος νωθρότατος τὸν νοῦν ἠδύνατο νὰ νομίσῃ ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ ἐκείνῳ τῆς Ὀδυσσεύς γίνεται λόγος περὶ τοῦ πατρὸς τοῦ Ὀδυσσεύς.

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης, ὅστις γράφει: «Μεταφορικῶς ὁ ἥλιος λέγεται ἰμάτι τοῦ Θεοῦ». Παρατίθεται δὲ πρὸς βεβαίωσιν τοῦ λόγου αὐτοῦ τὸ ἐξῆς παράδειγμα ἐκ τοῦ Ἡσιόδου (ἔργ. 267) «Πάντα ἰδὼν Διὸς ὀφθαλμός καὶ πάντα νόησας, καὶ νυ τὰδ', αἶ κ' ἐθέλῃς», ἐπιδέρεται...»

Ὅτι ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ δὲν δηλοῦται ὁ ἥλιος, μόνος ὁ τυφλὸς τὸν νοῦν Πολίτης δὲν βλέπει.

Ποῖον ἐπιστημονικὸν ζήτημα δύναται νὰ πραγματευθῇ ὁ Πολίτης, γράφων. «Ἡ πολλάκις μετὰ τοῦ λοιμοῦ ταυτιζομένη λιμὸς προσωποποιεῖται ἐν τῇ Ἡσιοδείῳ Θεογονίᾳ. Ὅτι δὲ ὡς θήλεια δαίμων θὰ παρίστατο ὁ λοιμός, μαρτυρεῖ ἐκτὸς τῆς λέξεως λοιμός, ἣτις συνήθως εἶναι θηλυκοῦ γένους, καὶ ἡ διὰ γένους θηλυκοῦ

ἐπίσης ὀνομασία τοῦ λοιμοῦ, οἷον *λοιμώδης νόσος*». Αἱ εὐθελαι αὐται τοῦ Μαργίτου οὐδενὸς χρήζουσι σχολίου.

Ἄλλ' οὐδαμοῦ βλέπω γῆν· τὰ τοιαῦτα παραδείγματα δύναμαι εὐχερέστατα νὰ πολλαπλασιάσω.

Ἄν ὁ ἅπαξ μετὰ μακρὰν σκέψιν μωρόν τι καὶ εὐθες διανόημα διανοηθεῖς καὶ γράψας κρίνηται δικαίως ἀτελῇ ἔχων τὴν διάνοιαν καὶ ἄχρηστος ἐν τῇ ἐπιστήμῃ, τί ρητέον περὶ τοῦ Πολίτου, ὅστις οὐχὶ ἅπαξ καὶ δὴς, ἀλλὰ συνηθέστατα καὶ κανονικώτατα τοῦτο ποιεῖ ;

Πάνυ σοφῶς ὁ Ἡσίοδος διαστέλλει τοὺς ἀνθρώπους εἰς τρεῖς τάξεις, τοὺς παναρίστους, τοὺς ἐσθλοὺς καὶ τοὺς ἀχρείους λέγων·

Οὗτος μὲν πανάριστος, ὃς αὐτὸς πάντα νοήσῃ·

Ἐσθλὸς δ' αὖ κακεῖνος, ὃς εὖ εἰπόντι πίθηται.

Ὅς δέ κε μήτ' αὐτὸς νοέῃ, μήτ' ἄλλου ἀκούων

ἐν θυμῷ βάλληται, ὃ δ' αὖτ' ἀχρήϊος ἀνὴρ.

Τὸ ἡμέτερον πανεπιστήμιον πόσους ἔχει τῆς πρώτης τάξεως, ὁδοποιοῦντας νέας ἐν τῇ ἐπιστήμῃ ὁδοὺς ; Εὐαρίθμους βλέπω ὄντας καὶ τοὺς εἰς τὴν δευτέραν τάξιν καταλεκτέους, οἵτινες δῆλον ὅτι κατανοοῦσι καλῶς τὰ ὑπὸ τῶν πρώτων ἐπινοηθέντα καὶ ἐξευρεθέντα καὶ εἶναι ἱκανοὶ εὐμεθόδως καὶ εὐκρινῶς νὰ ἐρμηνεύσιν αὐτὰ ἄλλοις· παρ' ἡμῖν ἔτι οὗτοι ἴσως εἶναι καὶ τῶν πρώτων χρησιμώτεροι, ἀλλὰ πολλοὶ δυστυχῶς εἶναι οἱ ἀνήκοντες εἰς τὴν τρίτην τάξιν καὶ ἡ θεραπεία τοῦ κακοῦ δὲν εἶναι πλέον εὐκόλος. Ἐν Ἑλλάδι τὰ νῦν πολλαχοῦ οὐχὶ ἐν ἐνὶ τόπῳ ὥς τὸ πάλαι κεῖνται Αὐγέου βουστασίαι.

Τίς θὰ ἀναστείλῃ τὸ κακόν ; τίς θὰ κωλύσῃ κηδόμενος τῆς ἐπιστήμης καὶ τῶν νέων τὴν εἰς τὸ πανεπιστήμιον εἴσοδον τῶν ἀχρείων ; ὧν εἷς καὶ μάλιστα ἐκ τῶν ἀχρειοτάτων ὑπάρχει ὁ ἐλλοχῶν Πολίτης.

ΛΕΞΙΚΟΝ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝ. ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Ὑπὸ Α. ΡΑΓΚΑΒΗ

Ἐξεδόθη πρὸ μικροῦ τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Λεξικοῦ τούτου περιλαμβάνον σελίδας 32. Διεξιθὼν αὐτὸ παρετήρησα παρὰ προσδοκίαν ὅτι πάντα σχεδὸν τὰ ἄρθρα τοῦ «Θησαυροῦ» εἶναι με-
ταπεφρασμένα ἐκ τοῦ πρὸς χάριν τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων παρεσκευασμένου ἐπιτόμου λεξικοῦ τοῦ Lübker ἐπιγραφομένου Lübker's Reallexicon des classischen Alterthums für Gymnasien, παραλειπομένων τῶν εἰς τὴν ρωμαϊκὴν ἀρχαιότητα ἀναφερομένων ἄρθρων, ὥστε ἤκιστα ἀρμόζει ἡ ἐπιγραφή «Θησαυ-
ρός». Πόσον δ' ἀληθεύει τὸ ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ Λεξικοῦ λεγόμενον «συνεχέστατα ἠναγκαζόμεν ἢ ἐπρωτίμω νὰ προσφεύγω εἰς αὐτὰς τὰς πηγὰς» τοῦτο θὰ δείξῃ εὐθὺς αὐτὸ τὸ πρᾶγμα.

Τὸ λεξικὸν λοιπὸν τοῦτο μόνον ὡς μετάφρασις δύναται νὰ κριθῇ, λυποῦμαι δὲ λέγων ὅτι καὶ ὡς μετάφρασις περιέχει πλεῖστα καὶ παντοῖα ἀμαρτήματα.

Ἐπειδὴ πρόκειται περὶ ἔργου τοῦ κ. Ραγκαβῆ, ὃν τιμῶ καὶ σέβομαι, ἀνακοινοῦμαι ἀπλῶς τὰς ἐξῆς εἰς αὐτὸ παρατηρήσεις καταλείπων τὴν περὶ αὐτῶν κρίσιν εἰς τὸν ἀναγνώστην καὶ πρὸ πάντων εἰς αὐτὸν τὸν κ. Ραγκαβῆν.

1) Ἀρχομαι ἀπὸ τῶν κυρίων ὀνομάτων :

Πάνθεια ἢ Σουσίς ἢ καλλίστη τῶν ἐν Ἀσίᾳ γυναικῶν λέγεται ἐν τῷ Λεξικῷ Πανθέα (ἴδ. Ἀθραδάτας).

Ὁ Καρχηδόνιος στρατηγὸς Ἄνων λέγεται ἐν τῷ Λεξικῷ Ἄννος (ἴδ. Ἀγαθοκλῆς). Ὁ Δρομιχαίτης γίνεται Δρυμιχαίτης (ἴδ. Ἀγαθοκλῆς).

Ὁ γνωστὸς ζωγράφος Τιμάνθης, ὁ τὴν ἐν Αὐλίδι θυσίαν τῆς Ἰφι-

γενείας γράψας, λέγεται ἐν τῷ Λεξικῷ Τίμανθος (ἴδ. Ἀγαμέμνων).

Ὁ Ἰδριεύς ὁ τοῦ Μανσώλου ἀδελφός λέγεται Ἰδρίκος (ἴδ. Ἄδα).

Τὰ Ἀλινδα, ὀχυρόν τῆς Καρίας φρούριον, μεταβάλλονται εἰς Ἀλίνδαν (ἴδ. Ἄδα).

Ὁ Πανδάρως ὁ πατὴρ τῆς Ἀηδόνας γίνεται ἐν τῷ Λεξικῷ Πάνδαρος (ἴδ. Ἀηδών).

Ἡ τοῦ Αἴαντος γυνὴ Τέκμησσα ἡ θυγάτηρ τοῦ Τελεύταντος λέγεται θυγάτηρ τοῦ Τελεύτα (ἴδ. Αἴας).

Ὁ τῶν Μεγάρων βασιλεὺς Πύλας (γεν. α) γίνεται ἐν τῷ Λεξικῷ Πάλλας (ἴδ. Αἰγεύς). Ὁ Αἰγινήτης Ὀνάτας λέγεται ἐν τῷ Λεξικῷ Ὀνατᾶς.

Παρέρχομαι τὸ Ἀθηνινός, Αἰγιμιός, Κορωνός, Ἴπποδαμία, κτλ.

2) Οὐ μόνον δὲ περὶ τὰ κύρια ὀνόματα, ἀλλὰ καὶ περὶ τὰ πράγματα πολλὴ ἐπιπολάζει ἀμέλεια. Παρατίθεται δείγματά τινα τούτου.

Σελ. 1. Ἡ λέξις ἄβαξ σημαίνει κατὰ Βιτρούβιον (4,1) *tabulam quadram, quae supponitur epistyliis* καὶ ὅμως ἡ ἀρχαιολογικὴ αὐτὴ σημασία τῆς λέξεως παρελείφθη ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Θησαυρῷ.

Σελ. 2. Τὰ Ἀδῶνρα προσεβλήθησαν ὑπὸ τῶν Τριβαλλῶν τῷ 376, οὐχὶ τῷ 396, ὡς τὸ Λεξικὸν γράφει.

Ἡ τοῦ Αἰσχύλου *τριλογία Ὀρέστεια* καλεῖται ἐν τῷ Λεξικῷ *τραγωδία ἡ Ὀρεστίας*.

Σελ. 4 Ὁ Ἀγαθοκλῆς οὐχὶ μετὰ 11000 ἀνδρῶν, ἀλλὰ μετὰ 14000 ἐνίκησε τριπλασίους ἐχθρούς· ἐφονεύθη δὲ ὁ Ἀμίλκας ὑπὸ τῶν Συρακοσίων οὐχὶ τῷ 306, ἀλλὰ τῷ 308.

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. «Περὶ τὸ τέλος τῆς ἐστιάσεως» γράφει «τοῦ δέιπνου».

Σελ. 7. «Καὶ ἐκεῖ ὑπῆρξεν ἕκτοτε ὁ χρησμός τοῦ Τροφωνίου». Γραπτέον «τὸ χρηστήριον, τὸ μαντεῖον τοῦ Τροφωνίου».

Σελ. 8. Τὰ ὦτα τῶν ἀγγείων ὀνομάζονται ἐν τῷ Ἀρχαιολογικῷ Λεξικῷ πάντοτε *λαβίδες*.

Σελ. 9. Ὁ Ἀγησίλαος ἐνίκησε τοὺς συμμάχους ἐν Κορωνείᾳ τῷ 394, οὐχὶ τῷ 392.

Σελ. 12. «Ἡ ἀγκυρα ἐνομιζέτο ἐφευρεθεῖσα ὑπὸ τῶν Τυρρη-
νῶν». Οὐδείς τῶν παλαιῶν, ἀναφέρει τοὺς Τυρρηνοὺς ὡς εὐρετάς
τῆς ἀγκύρας. Ἀλλὰ καὶ ὁ Γερμανὸς περιέπεσεν εἰς τὸ αὐτὸ
σφάλμα ἔνεκα, πιστεύω, κακῆς ἀναγνώσεως τοῦ Πλινίου (7,56).

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. «ἡ πρύμνη προσεδέετο εἰς δένδρον, *λόφορ*...
διὰ προτόνων». Τί σημαίνει ἐνταῦθα τὸ *λόφορ*; Οὐδέν, ἀλλ'
οὕτω μετεφράσθη τὸ γερμανικὸν *Felszacke*.

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. «Μνημονεύονται καὶ τῆς περιχώρου αἱ *ἄμ-
πελοι* καὶ ὁ οἶνος».

Τὸ γερμαν. ἀντὶ τοῦ *ἄμπελοι* ἔχει ὁρθῶς *Weizen*, καὶ ὁ
Στράβων (εἰς ὃν παραπέμπει τὸ Λεξικόν) λέγει τὴν πόλιν «σφό-
δρα εὖοινόν τε καὶ πυροφόρον».

Σελ. 13. Ὁ Ἀριστοτέλης (Πολιτ. 3,16) λέγει «ἔτι κυριώτε-
ροι καὶ περὶ κυριωτέρων τῶν κατὰ γράμματα νόμων οἱ κατὰ τὰ
ἔθνη εἰσὶ», ἐν δὲ τῷ Λεξικῷ δις λέγονται νόμοι κατὰ τὰ ἔθνη.

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. «Ἀγριᾶνες, Θρακομακεδόνες περὶ τὸν
Ἴστρον». Γραπτέον περὶ τὸν *Στρυμόνα*.

Σελ. 14. «Ἀγύριον πόλις τῆς Σικελίας παρὰ τῇ Ἑννῇ, πα-
τρίδι τοῦ Διοδώρου».

Τὸ Ἀγύριον εἶναι ἡ πατρίς τοῦ Διοδώρου, οὐχὶ ἡ Ἑννα.

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. Ὁ Πausanias ἀναφέρει ὅτι ἐπὶ τοῦ Ἀγχε-
σμου ὑπῆρχεν *ἀγαλμα* τοῦ Διός, οὐχὶ βωμός, ὡς τὸ Λεξικόν
γράφει. Παραπλήσια σφάλματα ὑπάρχουσι πολλὰ ἐν τῷ Λεξικῷ.

Σελ. 15. «Ἀδάμας δὲ ἐν μεταγενεστέροις χρόνοις (Plin.
XXXVII, 4,15) ἐλέγετο καὶ ὁ τὸ ὄνομα τοῦτο ἔτι φέρων πολύ-
τιμος λίθος».

Ταῦτα τὸ Λεξικόν. Ἀλλὰ νομίζω ὅτι οὐχὶ πρῶτος (ὡς τὸ
γερμανικὸν κείμενον ὑπονοεῖ καὶ τὸ Λεξ.) ὁ Πλίνιος, ἀλλ' ὁ
Θεόφραστος μνημονεύει τοῦ ἀδάμαντος ἐπὶ τῆς σημασίας, ἣν καὶ
παρ' ἡμῖν ἔχει.

«Καλοῦσι δ' ἀνθρακα καὶ τοῦτον, ὃ καὶ θαυμαστόν ἐστι· ὅμοιον
γὰρ τρόπον τινὰ καὶ τὸ τοῦ ἀδάμαντος . . . (περὶ λίθων 19).

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. «Οὗτος δὲ ὁ Ἀλέξανδρος ἐξ εὐγνωμοσύνης
ὅτε ἐκυρίευσεν τὴν *Περσίαν*, τῇ ἀπέδωκε τὴν *Καρίαν* πᾶσαν».

Ταῦτα δὲν εἶνε ἀκριβῆ. Οὐχὶ ὅτε ἐκυρίευσεν τὴν Περσίαν, ἀλλ' ὡς ὁ Ἀρριανὸς λέγει 1,23· «ἐπειδὴ Ἀλικαρνασσὸν τε ἐξεῖλε καὶ τῆς ἄλλης Καρίας ἐπεκράτησε, αὐτῇ ἄρχειν ἀπάσης ἔδωκε».

Σελ. 16. Τὸ ἄρθρον Ἀδης περιέχει πολλὰ τὰ συγκεχυμένα καὶ ἡμαρτημένα· διότι ἀντὶ νὰ μεταφρασθῇ τὸ ἄρθρον Hades, μετεφράσθη τὸ Unterwelt.

«Ἀδης (λέγει τὸ Λεξικόν) ἐθεωρεῖτο ἐπὶ Ὀμήρου (Ἰλ. Υ.61) ὡς ζοφερὰ ἔκτασις ὑπὸ γῆν». Οἱ περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν διατρέγοντες γινώσκουσιν ὅτι παρ' Ὀμήρῳ αἰέποτε (ἐν ἐνὶ μόνῳ χωρίῳ ὑπάρχει ἀμφισβήτησις Ἰλ. 23, 244) ὁ Ἀδης παρίσταται ὡς πρόσωπον, Ζεὺς καταχθόνιος, ἄναξ ἐνέρων, ὡς δὴ ὀνομάζεται ἐκεῖ, ὅπου τὸ Λεξικὸν παραπέμπει. Ἐκ τῆς ἀμελείας δὲ ταύτης προῆλθεν καὶ ἡ ἐξῆς παρανόησις.

Τὸ μὲν Λεξικὸν γράφει· «Τὸ βαθύτατον δὲ αὐτοῦ (τοῦ Ἀδου), τὸν κυρίως Ἀδην, κατεῖχε τὸ Ἑρεβὸς μέχρις οὗ δὲν προσέβη ὁ Ὀδυσσεὺς (Λ. 564· 627), τὸ δὲ γερμανικὸν κείμενον ἔχει «In das Erebos, das tiefere Dunkel und den eigentlichen Sitz des Hades kam Odysseus nicht. Od. 11 664, vgI 627 ff.

Εἰς τὴν Στύγα ὤμνουν μόνοι οἱ θεοί, οὐχὶ καὶ οἱ ἄνθρωποι, ὡς λέγει τὸ Λεξικὸν ἐν τῇ αὐτῇ σελίδι.

Σελ. 19. «Ἀδυτον μέρος τῶν ἀρχαιοτάτων ναῶν, ἀπρόσιτον εἰς πάντα ἄλλον ἢ τοὺς ἱερεῖς (Ὀμ. Ἰλ. 420) καὶ τοὺς ὑφ' ὧν οἱ χρησμοὶ ἐδίδοντο Virg. Aen. 11, 115, 296. vi 98). Ταῦτα τὸ Λεξικόν, ἐσφαλμένα.

Τὸ δὲ γερμαν. κείμενον τάδε· «Adytum. Ἀδυτον der für Laien unbetretbare, nur Priestern zugängliche, geheime, innerste Theil eines Heiligthums (Hom. il. 5, 420 Caes. b. c. 3, 105) a u s d e m auch die Orakelsprüche ertheilt wurden (Verg. A. 2, 115. 296. 6, 98).

Σελ. 20. Ἀντὶ ἐμφανισμὸς γράφει ἀφανισμὸς.

Σελ. 21. Οἱ θεοὶ μετεμόρφωσαν, ὡς γνωστόν, τὴν μητέρα τῆς Ἀηδόνης εἰς ἀλκυόνα, τὸ δὲ Λεξικὸν μετέβαλεν αὐτὴν εἰς κολυμβίδα.

Σελ. 22. «Ὁ Ἡσίοδος (Θεογ. 886 . . .) διηγεῖται ὅτι ὁ Ζεὺς

κατέπιε τὴν μητέρα της (τῆς Ἀθηνᾶς) Μῆτιν (τὴν φρόνησιν) καὶ ὅτε ἤλθεν ἡ ὥρα τοῦ τοκετοῦ προσεκάλεσε τὸν Ἥφαιστον νὰ τῷ σχίσῃ τὴν κεφαλὴν, ἐξ ἧς εὐθὺς ἐξεπήδησεν ἡ Ἀθηνᾶ πάνοπλος, πάλλουσα τὸ δόρυ (Πίνδ. Ὀλ. 2, 35)». Ταῦτα τὸ Λεξικόν. Ἀλλ' ἡμεῖς γνωρίζομεν ὅτι τὸ τελευταῖον μέρος τῶν ἀνωτέρω, τὰ περὶ Ἥφαιστου, οὐδαμοῦ διηγεῖται ὁ Ἡσίοδος.

Σελ. 24. «Ἀθῆναι πρωτεύουσα τῆς Ἀττικῆς ἔχουσιν εἰς τὴν παραλίαν λιμένας» (οὐχὶ βεβαίως ἐν τῇ μεσογαίᾳ).

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. «τὸν Πειραιᾶ καὶ τὸ Φάληρον, μεθ' ὧν ὁ Περικλῆς τὴν συνέδεσε διὰ Μακρῶν Τειχῶν (sic), εἰς αὐτὰ δὲ μετέπειτα προσέθεσεν ἄλλο τρίτον, τὸ διὰ μέσου, ὁ Κίμων». Καταπληκτικὴ σύγχυσις.

Τῶν μακρῶν τειχῶν (σκελῶν) ἡ οἰκοδομία ἤρξατο τῷ 459, τὸ δὲ διὰ μέσου τεῖχος ὠκοδομήθη τῷ 440, (ἐννέα δηλαδὴ ὅλα ἔτη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Κίμωνος) τῇ γνώμῃ τοῦ Περικλέους, ὡς δηλοῦται ἐκ τοῦ Πλάτ. (Γοργ. 455) «Περικλέους δὲ καὶ αὐτὸς ἦκουον ὅτε συνεβούλευεν ἡμῖν περὶ τοῦ διὰ μέσου τεύχους».

Καὶ τὸ γερμανικὸν κείμενον σφάλλεται περὶ τοὺς χρόνους.

Σελ. 26. «Ὁ λόφος, τὸ Μουσεῖον, φέρων ἐπὶ κορυφῆς σωζόμενον μνημεῖον Πτολεμαίου τοῦ Φιλοπάππου». Τὸ σωζόμενον μνημεῖον εἶνε Ἀντιόχου Φιλοπάππου τοῦ Σύρου, οὐχὶ Πτολεμαίου.

Σελ. 28. «Τὸν πορθμὸν τὸν ἐνοῦντα τὴν ἄκραν ταύτην μετὰ τῆς στερεᾶς ἐπεχείρησε νὰ διατάμῃ ὁ Ξέρξης».

Ἐν τῇ αὐτῇ σελ. «ἀνήγειρε βωμὸν εἰς τὸν Πανελλήνιον Δία» ἀντὶ βωμὸν γράφε ἱερὸν..

Σελ. 29. Ἐπὶ τοῦ Ροιτίου (sic) ὄρους γράφε «ἐπὶ τοῦ ἀκρωτηρίου Ροιτείου».

Σελ. 31. Τὰ ἀνατολικά ἐναέτια τοῦ ἐν Αἰγίνη ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς παριστῶσι πιθανώτατα μάχην περὶ τὸν νεκρὸν τοῦ Οἰκλέους τοῦ μετὰ Ἡρακλέους ἐπὶ Τροίαν στρατεύσαντος, οὐχὶ τοῦ Οἰλέως, ὡς τὸ Λεξικόν γράφει.

Καθόλου δ' εἰπεῖν τὰ κυρίως ἀρχαιολογικά ἄρθρα τοῦ καλουμένου «Ἀρχαιολογικοῦ Λεξικοῦ» εἶνε πενιχρότατα, ἐνιαχοῦ δὲ ἄσαφῃ καὶ ἄνευ ἐσωτερικῆς διατάξεως γεγραμμένα (ἴδε ἄβαξ, ἀγ-

γεῖα, ἀγορά, ἀετός, Ἀθῆναι κ.λ.π.) πρὸς τούτοις αἱ εἰκόνες εἶνε ἀνεπαρκεῖς. Ἐάν τις θέλῃ νὰ λάβῃ ἔννοιάν τινα τῆς ἐν τούτῳ πτωχείας τοῦ Ἑλλήν. Θησαυροῦ ἢ μᾶλλον εἰπεῖν τῆς πτωχαλιζομένης, ἃς παραβάλλῃ ἐν μόνον ἄρθρον τοῦ Ἑλλήν. Λεξικοῦ, τὸ ἄρθρον ἄβαξ πρὸς τὸ ἐν τῷ ἀρχαιολογικῷ λεξικῷ τοῦ Ἀγγλοῦ Smith ἢ τοῦ Daremberg et Saglio.

3). Πλειῖσται παραπομπαὶ εἶνε ἐσφαλμέναι. Σημειοῦμαι τρεῖς μόνον, τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ Ἀγαννίπη, ὅπου ἀντὶ Aen (Αἰνείας), γράφε E(clogae), τὴν εἰς Πausan. Z, 4, 2 ἐν τῷ ἄρθρῳ Ἀγκῆος. Οὐδὲν περὶ τοῦ Ἀγκαίου καὶ τοῦ μάντεως διηγεῖται ὁ Πausanίας, εἰς δὲν τὸ Λεξικὸν παραπέμπει, ἀλλὰ λόγος περὶ τούτου γίνεται καὶ ὑπ' ἄλλων καὶ ὑπὸ τοῦ σχολιαστοῦ Ἀπολλωνίου τοῦ Ροδίου (1,188) καὶ ὑπὸ τοῦ Ζηνοβίου (Παροιμ. 5, 71) καὶ τρίτην τὴν ἐν τῷ ἄρθρῳ Ἀγαθοεργοί ἔχουσιν ὧδε.

Τίμ. Ληξ. Πλ. φ. Τί σημαίνει τὸ Ληξ καὶ τὸ φ; Τὸ κείμενον ἔχει Tim. Lex, Pl. s. v. = sub voce ἤτοι Τιμαίου Λεξικὸν εἰς Πλάτ. ἐν λέξει (Ἀγαθοεργοί). Τὸ αὐτὸ φ ἐμφανίζεται καὶ ἐν ἄρθρῳ Ἀγάθαρχος.

4). Ἀλλὰ καὶ ἡ περὶ τὴν γλῶσσαν ἀμέλεια οὐδαμῶς ὑστερεῖ τῆς περὶ τὰ πράγματα καὶ τὰ κύρια ὀνόματα. Καὶ δὲν εἶνε μὲν ἀληθῶς τὰ Λεξικὰ βιβλία τοιαῦτα, ὥστε νὰ ὑπομνήσῃ τις τὸ τοῦ Γάλλου Un ouvrage mal écrit est un ouvrage sûr de mourir, ἀλλὰ πιστεύω ὅτι πρῶτος ὁ κ. Ραγκαβῆς θερμὸς ὢν τοῦ καλοῦ ἐραστῆς ἀποδοκιμάζει καὶ ἐν λεξικοῖς ἔτι φράσεις, οἷαι αἱ ἐξῆς : — « Ἀλλὰ δ' (ἀγγεῖα) ἐκ μετάλλου, εἴτε χαλκοῦ ἢ ἀργύρου ἢ καὶ χρυσοῦ, ἢ ἀπλᾶ ἢ μετὰ κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥττον πλουσιῶν τορευμάτων, — προωρισμένα, ἵνα ἐμπήγνυνται. — Θὰ ἐπῆρχοντο δυστυχήματα, ὅψέποτε χωλὸς ἐβασίλευε (τὸ ὅψέποτε ἀντὶ ὑποθετ. συνδέσμου). — Εἰ καὶ ἔχων ἐλάσσονας δυνάμεις, τὸν ἐνίκησε. — Ἡ Λήθη, ἐν ἣ οἱ νεκροὶ ἐλησμονοῦν τὰ ἐπὶ τῆς ζωῆς. — Ἰδρυσεν ἐκεῖ ΣΕ ἱερόν. — Ἐν μὴν Εἰ Ὁ Ἀχιλλεὺς ἀπεσύρθη — συνεσωρευμένα, — Τέου — συριαστὶ, — ἀφιχθεῖς (διὰ τί φεύγομεν τὸ συντομώτατον καὶ κάλλιστον ἐλθῶν;) — χυτροπῶλις. — Ἰππὸμ. Αλγῶν — ΛαοσσόΗ. — Ἀγελαία (ἐκ τοῦ ἀγέλη) γράφε Ἀγελεῖη (ἄγειν λείαν) Κιμῶ-

νια—Πυξόδαρος—Λυκαβητοῦ—'Αθηνᾶ Ὑγεία (πανταχοῦ). Ἄλλὰ ποῦ παρήχθην; Ἐλησμόνησα ὅτι ὁ στόμαχος τῶν νέων Ἑλλήνων δὲν δέχεται τὴν μεγάλην περὶ τὰ τοιαῦτα ἀκριβολογίαν. Ἀγνοοῦσιν ἔτι οἱ πολλοὶ ὅτι nihil in studiis parvum, καὶ ἐν τῇ ἀφελείᾳ αὐτῶν πιστεύουσιν ὅτι οἱ ἀδύνατοι ἐν τῇ ἐξετάσει τῶν μικρῶν καθίστανται αἴφνης δυνατώτατοι ἐν τῇ ἐρευνῇ σπουδαίων καὶ χαλεπῶν ζητημάτων. Ἄλλὰ περὶ τούτων ἄλλοτε. Νῦν δὲ ἐρωτῶ τὸν κ. Ραγκαβῆν, ἄνδρα ἐπιεικῆ καὶ δίκαιον, ἂν βιβλίον οὕτω μεταφραζόμενον δύναται γὰρ προξενήσῃ ὠφέλειάν τινα τοῖς Ἑλλησι.

Ο ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΟΣ ΘΗΣΑΥΡΟΣ

ΚΑΙ Ο ΚΑΦΦΕΕΑΡΧΗΟΛΟΓ

Ἐπικρίνων πρό τινος χρόνου τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Λεξικοῦ τοῦ κ. Ραγκαβῆ, ὅπερ ἐπιγράφεται «Ἀρχαιολογικὸς Θησαυρὸς» εἶπον ὅτι «πάντα σχεδὸν τὰ ἄρθρα τοῦ «Θησαυροῦ» εἶνε μετα-*πεφρασμένα* ἐκ τοῦ Reallexicon τοῦ Lübker, τοῦ χάριν τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων παρεσκευασμένου, καὶ ὅτι τὸ Λεξικὸν τοῦτο μόνον ὡς *μετάφρασις* δύναται νὰ κριθῇ λυποῦμαι δὲ λέγων ὅτι καὶ ὡς *μετάφρασις* περιέχει πλεῖστα καὶ παντοῖα ἀμαρτήματα». Ταῦτα εἶπον, κατέλεξα δὲ πρὸς πίστωσιν τῶν ἐμῶν λόγων 72 ἀμαρτήματα ἀναφερόμενα εἰς τὰ κύρια ὀνόματα, εἰς τὰ πράγματα (ἀρχαιολογικά, ἱστορικά, γεωγραφικά), εἰς τὰς σημειώσεις καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν, παραλιπὼν οὐκ ὀλίγα ἄλλα.

Ἀπαντῶν ὁ κ. Ραγκαβῆς ἐν τῇ «Νέα Ἐφημερίδι» (ἀριθ. 127) λέγει, ὅτι τινὰ μὲν τῶν ἀμαρτημάτων τούτων εἶνε παροράματα, ὡς καὶ τὸ Πάνθεα (γερμ. Panthea) ἀντὶ Πάνθεια, Ἰδρίκος ἀντὶ Ἰδριεύς, τραγωδία ἢ Ὁρεστίας ἀντὶ τριλογία Ὁρέστεια κλπ. Ἔστω οὐδὲν ἀντιλέγω, ἀφ' οὗ ὁ κ. Ραγκαβῆς βεβαιοῖ τοῦτο καὶ παραπέμπει μάλιστα εἰς τὰ χειρόγραφα αὐτοῦ τετράδια. Τοῦτο μόνον παρακαλῶ αὐτὸν νὰ διορθώσῃ πάλιν ἐν τοῖς τετραδίοις αὐτοῦ τὸ Ἱππομολγῶν εἰς Ἱππημολγῶν, τὸ Οἰκλέως εἰς Οἰκλέους καὶ νὰ διαγράψῃ εὐθὺς τὸ Ν. παραλίαν· διότι ἐποίησεν οὕτω τὸ νόσημα μεῖζον ἢ πρότερον· τινὰ δὲ τῶν ἐλεγχθέντων ἀμαρτημάτων παραδέχεται ὡς ἀβλεπτήματα αὐτοῦ ἢ ἀπάτας, εἰς ἃς, πιστεύω, καταλέγει καὶ τὰς 11 εἰς τὰ πράγματα ἀναφερομένας παρατηρήσεις, ἃς ἐν ἱερᾷ σιγῇ παρῆλθε.

Ὑπάρχουσι δὲ καὶ τινα, ἅπερ νομίζει ὅτι κακῶς ἠλέγχθησαν· ὡς τὸ Λυκαθητὸς ἀντὶ τοῦ Λυκαθηττός, Ὀνατᾶς ἀντὶ Ὀνάτας

κατὰ τὸ Νικήτας καὶ τὰ περὶ τοῦ ἄβαξ. Οὐδεμίαν ἀμφιβολίαν ἔχω ὅτι ὁ κ. Ρ. ἐὰν ἐπιμελέστερον μελετήσῃ, θὰ πεισθῇ καὶ περὶ τούτων, καὶ τὸ ἐπ' ἐμοὶ δύναται ἔπειτα καὶ ταῦτα νὰ καταλέξῃ εἰς τὰ παροράματα.

Μετ' ἐκπλήξεως δ' ὅμως ἀνέγνων ὅσα γράφει δικαιολογούμενος περὶ τῆς ἀμελείας τῶν παραπομπῶν τοῦ Λεξικοῦ διότι πάντα εἶνε ἀνάξια τοῦ κ. Ραγκαβῆ. Ὁ κατὰ τοιοῦτον τρόπον δικαιολογούμενος φαίνεται πρεσβεύων τὸ ἐναντίον τῆς καλλίστης γνώμης : οὐ φροντιστέον ὅτι ἐρουσιν οἱ πολλοί, ἀλλ' ὅτι οἱ ἐπαίων. Ἐκ μακρᾶς ἤδη πείρας ἐγνώρισεν ὁ κ. Ρ. ὅτι οἱ Κεχηναῖοι ζητοῦσιν ἀπάντησιν καὶ ἔστω αὕτη οἰαδῆποτε.

Προχωρῶν ὁ κ. Ρ. ἀπορεῖ «πῶς ἂν ἀπλῶς μεταφράζει, εὐθύνεται αὐτὸς καὶ οὐχὶ ὁ συγγραφεὺς διὰ τῶν ἄρθρων τὸ περιεχόμενον». Ἐγὼ δ' ἀπορῶ περὶ τῆς ἀπορίας αὐτοῦ εἶπον ὅτι τὰ ἀρχαιολογικὰ ἄρθρα τοῦ Λεξικοῦ εἶνε *πενιχρότατα*, καὶ ὅμως παραδόξως ἐπιγράφεται «Ἀρχαιολογικὸς Θησαυρός». ἐν ᾧ τὸ γερμανικόν, ἐξ οὗ, ἐπαναλαμβάνω, μεταφράζεται τὸ Λεξικόν, ἐπιγράφεται Reallexicon für Gymnasien.

Πρὸς ὅσα δὲ ἐν τέλει τῆς ἀπαντήσεως περὶ γλώσσης καὶ Ἀκαδημείας γράφει οὐδὲν ἄλλο ἔχω νὰ εἶπω ἢ νὰ ἐκφράσω τὴν εὐχὴν ὅπως τὸ ἴδρυμα τοῦτο χρησιμεύσῃ μᾶλλον ὡς φωλεὰ κοράκων, ἢν ὑπάρχῃ φόβος, (ὡς ὁ κ. Ρ. ἐλπίζει) οἱ μέλλοντες Ἀκαδημαῖκοι νὰ ὀρίσωσι τὸ ὅψε ποτε ἐπὶ τῆς σημασίας ὑποθετικοῦ συνδέσμου καὶ νὰ διατάξωσιν ἡμᾶς νὰ συντάσσωμεν τὸ εἰ καὶ μετὰ μετοχῆς καὶ νὰ λέγωμεν ἵνα ἐμπήγνῃνται, ἐν μὴν Εἰ, ἴδρυσεν ἐκεῖ ΣΕ, συριἈστὶ (κατὰ τοῦτο καὶ τουρκιαστὶ κλπ.), ἐσωρευμένα καὶ ὅσα ἄλλα παρετήρησα διότι τότε μὰ τὴν γλαῦκα καὶ ἡ Ἀθηνᾶ θὰ ἐπονομασθῇ Ἀγελαία, ὡς ὠνόμασεν ἤδη αὐτὴν ὁ κ. Ρ., ὅπως ταχθῶσιν ὑπὸ τὴν αἰγίδα αὐτῆς οἱ ἐπικληθέντες ἀγελαῖοι.

Εἰ καὶ ὁ κ. Ραγκαβῆς ἐν τῇ ἀπαντήσῃ αὐτοῦ ἐφάνη ἥττων τῆς ἡμετέρας προσδοκίας καὶ δὲν ἔδειξεν εὐπαρρησίαστον εἰλικρίνειαν, ἥτις διὰ τε τὸ ἀξίωμα, ὅπερ παρ' ἡμῖν ἔχει, καὶ διὰ τὸ σεβαστὸν αὐτοῦ γῆρας θὰ ἦτο τοῖς νεωτέροις ἀσυγκρίτῳ τῷ λόγῳ ὠφελιμωτέρα τοῦ Λεξικοῦ, ἀλλ' ὅμως μεταχειρίζεται γλῶσσαν

εὐπρεπῇ. Ἡλίκη δὲ ἡ ἀντίθεσις αὐτοῦ κατὰ τοῦτο πρὸς τὸν Kaffeearchäolog, ὅστις ἐτόλμησε καὶ αὐτὸς νὰ ἀναμιχθῇ εἰς τὰ γράμματα καὶ ἔγραψε καὶ αὐτὸς ἄρθρον μεστόν, ὡς εἰκός, θράσους, ὅπερ εἶναι τὸ γνήσιον τῆς ἀμαθείας τέκνον. Ἐάν τις τυχὸν ἀνέγνω αὐτό, διεῖδε βεβαίως ὅτι ἡ ἐπιστημονικὴ ἀξία τούτου εἶναι ἴση καὶ τὸ μηδὲν καὶ ἀνεμνήσθη τῆς ἐν τῇ δευτέρᾳ ραψωδίᾳ τῆς Ἰλιάδος σκηνῆς, ἧς τὸν ἥρωα ἐμπερῇ τῷ ἡμετέρῳ ὄντα ἔπαυσεν ὁ Ὀδυσσεὺς ἀσχημονοῦντα ράβδῳ τῷ σκῆπτρῳ χρησάμενος.

Καὶ τί γράφει ὁ εἰκότως Kaffeearchäolog ἀποκαλούμενος; Γράφει ὅτι «τὴν ὀρθὴν τῶν κυρίων ὀνομάτων γραφὴν καὶ ἐν τῷ »Λεξικῷ τοῦ Βυζαντίου δύναται τις νὰ εὕρῃ». Ἐκ τούτων πᾶς τις, *ἄνθρωπος ὦρ*, θὰ συνῆγεν ὡς συμπέρασμα, ὅτι τὸ Λεξικὸν τοῦ Ραγκαβῆ εἶναι ἔτι μᾶλλον ἐπίμεμπτον· ἄλλ' οὐχ οὕτω καὶ ὁ νέος Τριμαλχίων· οὗτος θέλει νὰ διδάξῃ, ὅτι πᾶν ὅτι ὀρθῶς εὕρηται ἐν τῷ Λεξικῷ τοῦ Βυζαντίου δύναται ἀνεξελέγκτως ἀλλαχοῦ νὰ γράφηται ἡμαρτημένως. Ἐτυχε νὰ γνωρίσω τὸν ἄνθρωπον τοῦτον καὶ δύναμαι νὰ βεβαιώσω, ὅτι ἡ δικαιολογία αὕτη ἐπενεόθη πρὸς ὄφελος μάλιστα αὐτοῦ. Ἐὰν π. χ. καίπερ ἀντιγράφων τὰ ἐμὰ γράφῃ δις *nichil*, ἐὰν ἀμαθῶς γράφῃ *ἐπιδεικνύμενος* τὰ ἀμαρτήματα τοῦ βιβλίου—ἐπιχαρίτου—ἐν τῷ *προμνησθέντι* χωρίῳ—ἀρχαιοφιλοὶ ⁴,—ἔργα ἐξ *ἐλεφαντινῆς*, (ἐλεφαντίνην λέγει τὸν ἐλέ-

⁴ Κατὰ τὸν Kaffeearchäolog, ὅστις ἀείποτε γράφει ἀντὶ *φιλόρχαιος* ἀρχαιοφίλος, ρητέον καὶ *μουσόφιλος* καὶ *Ἑλληνόφιλος*, καὶ *ἀνθρωπόφιλος* κλπ.

Ὁ διαπρεπὴς φιλόλογος καὶ ἀρχαιολόγος A. Michaelis λόγον ποιούμενος (*Allgem. Zeitung Beilag.* Nr 228) περὶ τῶν ὑπὸ τοῦ ἡμετέρου Ρωμαϊδοῦ ἐκδιδόμενων Μουσείων τῶν Ἀθηνῶν ἀποφαίνεται περὶ τοῦ ἀρχαιολογίου τούτου μετὰ καταφρονήσεως καὶ σαρκασμοῦ γράφων τάδε.

«Ἐν ᾧ ὁ Καββαδίας ἐν τῷ κειμένῳ τοῦ πρώτου τεύχους (τῶν Μουσείων) περιωρίσθη εἰς δῆλωσιν τῶν περὶ τὴν εὕρεσιν τῶν γλυπτῶν ἔργων τῶν ἐν τῇ ἀκροπόλει ἀνασκαφέντων καὶ εἰς γενικὴν τινα κρίσιν τῶν γυναικείων γλυπτῶν εἰκόνων, ὁ γράψας τὸ κείμενον τοῦ δευτέρου τεύχους, Σοφοῦλης, προέβη εἰς ἀνάλυσιν ἐκάστου ἔργου, ἥτις. ὡς ἀληθῶς ἐμοὶ φαίνεται, πολλὰ αὐθαίρετα περιέχει. Ἐπὶ δὲ ἔρωσιν *ἰδιαίτερος* πρὸς τὴν Ἀττικὴν παρήγαγεν αὐτὸν ὑπὲρ τὸ *δέον*, ὥστε νὰ πιστεῦν ὅτι διαγινώσκει *τόσον* πολὺ τὸν δ-

φαντα, τὸ ἐλεφάντινον ὁστοῦν !!), ἐν κωμικῶς γράφῃ «περιθέει κόσμημα *Spiralen*» — ἡ παράστασις εἶναι *individuell* — καὶ μυρία ἄλλα ἄμουσα καὶ τοῦ γελοίου γελοιότερα, εἶναι ἐτοιμότατος ὁ σοφὸς Τριμαλχίων νὰ ἀναβοήσῃ ἐλεγχόμενος· καὶ τί βλάπτει τοῦτο; τὰ ὀρθὰ δύναται τις νὰ εὕρῃ ἐν τοῖς λεξικοῖς.

Καὶ τοῦτο μὲν εἶναι δεῖγμα τῆς λεπτότητος τῶν φρενῶν τοῦ *Kaffearchäolog*, τὸ δὲ ἐξῆς τί ἐξαγγέλλει; Ἐκ μωροπονηρίας προσποιεῖται ὅτι δὲν βλέπει τὸ σαφῶς καὶ διαρρήδην ὑπ' ἐμοῦ λεγόμενον ὅτι τὸ Λεξικὸν τοῦ Ραγκαβῆ ὡς *μετάφρασιν* κρίνω, καὶ τὸ ἐν τέλει τῆς ἐμῆς ἐπικρίσεως κείμενον· «ἐρωτῶ τὸν κ. Ραγκαβῆν ἂν βιβλίον οὕτω *μεταφραζόμενον* δύναται νὰ προξενήσῃ ὠφέλειάν τινα τοῖς Ἑλλησι, προσποιούμενος ὁ χρηστὸς ὅτι ταῦτα δὲν βλέπει, ἀντιγράφει κωμικῶς χωρία τοῦ *Lübker*, ἵνα κατορθώσῃ τί; Καὶ ὁ Μόρυχος πιστεύει ὅτι δύναται νὰ εὕρῃ μωροτέρους αὐτοῦ. Διότι πρὸς τῇ ἀνωτέρῳ σαφεῖ ὁμολογίᾳ ὅτι ὡς *μετάφρασιν* τοῦ *Lübker* κρίνω τὸ βιβλίον ἀναφέρω ρητῶς καὶ τὰ ζητήματα, ἐν οἷς διαφωνῶ πρὸς τὸ γερμανικὸν κείμενον (ἴδε ἄγκυρα, ἀδάμας, Ἀθῆναι). Ἐνιαχοῦ δὲ καὶ ἐπανορθῶ σιωπηλῶς ἐσφαλμένην τινὰ παραπομπὴν ἢ ἀτέλειαν τοῦ *Lübker*. Κατὰ τύχην δὲ πρὸς κατασχύνην τοῦ νεανίσκου συμβαίνει τοῦτο καὶ ἐν ταῖς πε-

μοιον χαρακτῆρα ἐν πάσαις ταῖς γυναῖξί, ἐξαιρουμένης μιᾶς Σαμίας, καὶ ὡς ἐκ τούτου πᾶσαι κατ' αὐτὸν ὑπάγονται ἀναγκαιῶς εἰς τὸ ἀττικὸν ἐργαστήριον.

Ἀκριβῶς ἐν τῇ ποικιλίᾳ τῶν τύπων καὶ τῆς τέχνης ἔγκειται οὐχ ἡκιστα ἡ χάρις τῶν γυναικῶν τούτων, αἵτινες οὐδεμίαν πρὸς ἀλλήλας σύγκρισιν ἐπιδέχονται. Μαρτυρεῖ δὲ τοῦτο καὶ ἡ ἀναλογία τῶν ὁμοίων εὐρημάτων ἐκ τῆς ἰωνικῆς Δῆλου, ἔτι δὲ τὸ πλῆθος τῶν ἐπιγραφῶν, αἵτινες δεικνύουσιν ἡμῖν ἐπὶ τῶν Πεισιστρατιδῶν ξένους τεχνίτας ἐν Ἀθήναις ἐργαζομένους.

Πρέπει νὰ κλείσῃ τις τοὺς ὀφθαλμοὺς, ἵνα κατορθώσῃ νὰ μὴ διακρίνῃ ἐν τοῖς ἔργοις τούτοις τὰ μαρτύρια τῆς βαθμιαίας μεταβάσεως ἐκ τῆς ἀρχαιοτέρας νησιωτικῆς τέχνης ἐκ τῆς νεωτέρας ἀττικῆς »

Τοιοῦτος εἶναι ὁ *Kaffearchäolog*, ὃν ὁ παλιντριβέστατος τῶν ἀγελαίων, ὁ εἰλίπους Μινώταυρος, ἰδὼν πρὸς ταῖς ἄλλαις κακίαις καὶ ἀναιδέστατον ὄντα καὶ κρακτικώτατον συνιστᾷ θερμότερα τοῖς προϊσταμένοις αὐτοῦ ὡς ἐπιτηδεϊότερον καὶ χρησιμώτερον τοῦ γέροντος Μυλωνᾶ.

ρικοπαῖς, ἃς ἀντιγράφει ἐκ τοῦ Lübker, προκειμένου περὶ τοῦ Ἀριστοτελικοῦ χωρίου καὶ περὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐναετίων τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς.

Τὰς ἐμὰς πρὸς τὸ γερμανικὸν κείμενον διαφωνίας καὶ τὰς ἄλλας ἐπανορθώσεις προσποιεῖται ὅτι δὲν βλέπει· ὁ νεανίσκος εἶναι νήπιον ἐν τοῖς τοιούτοις.

«Περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ἄρθρων (γράφει), ἅτινα ἀποτελοῦσι καὶ τὸ κύριον τοῦ Λεξικοῦ μέρος, οὐδένα λόγον ποιεῖται ὁ Οἰκονόμος». Τοιαῦτα γράφων ὁ ἀρχαιόφιλος θέλει νὰ θεωρῇται ἀρχαιολόγος, ἐνῷ ἐπ' αὐτοφῶρφ συλλαμβάνεται εἰς τὰ μονοσύλλαβα οὕτως εἰπεῖν τῆς ἀρχαιολογίας εὐρισκόμενος· διότι τίς καὶ μετρίως πεπαιδευμένος, ἐὰν ἐν μόνον βλέμμα εἰς τὸ Λεξικὸν ρίψῃ, δὲν κατανοεῖ εὐθὺς ὅτι ἀτόπως τὸ Λεξικὸν ἐπιγράφεται Ἀρχαιολογικόν, ἔτι δ' ἀτοπώτερον (ἵνα μὴ τι βαρύτερον εἴπω) Θησαυρός, καὶ ὅτι τὰ ἐν αὐτῷ ἀρχαιολογικὰ ἄρθρα δὲν ἀποτελοῦσι τὸ κύριον αὐτοῦ μέρος, ὡς διατείνεται ὁ Kaffeearchäolog ἀλλὰ τὸ ἐπουσιωδέστατον; Ἐκ τῶν 127 ἄρθρων, ἅτινα περιέχει τὸ πρῶτον τεῦχος τοῦ Λεξικοῦ μόλις περὶ τὰ 10 εἶναι ἀρχαιολογικὰ (τῆς ἀρχαιολογίας ὑπὸ τὴν εὐρυτέραν σημασίαν λαμβανομένης) καὶ ταῦτα ὀλιγόστιχα.

Ὅμοιος δ' ἐαυτῷ φαίνεται καὶ ὅταν γράφῃ ὅτι οὐδένα λόγον περὶ τῶν ἀρχαιολογικῶν ποιούμεαι. Καὶ τί εἶναι λοιπὸν ἢ εἰς τὴν λέξιν ἄβαξ παρατήρησις; τί ἢ περὶ τοῦ Ἄδου; τί ἢ περὶ τοῦ μνημείου τοῦ Φιλοπάππου; τί ἢ περὶ τῶν ἀνατολικῶν ἐναετίων τοῦ ἐν Αἰγίνῃ ναοῦ τῆς Ἀθηνᾶς; τί ἢ περὶ τοῦ ἀδύτου τῶν ναῶν; τί ἢ περὶ τῶν μακρῶν τειχῶν; τί ἢ περὶ τῆς ἀγκύρας; Ὁ μὴ διακρίνων ταῦτα δύναται μὲν νὰ εἶναι ἀρχαιόφιλος, ἀλλ' οὐδέποτε ἀρχαιολόγος.

Ὡς εἰ δὲ μὴ ἤρκουν ταῦτα, ὁ Kaffeearchäolog ἠθέλησε περὶ τὸ τέλος τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ νὰ καταδείξῃ ἔτι λαμπρότερον τὴν περὶ τὴν ἀρχαιολογίαν νηπιότη-α αὐτοῦ καὶ τὸ θράσος ἅμα.

«Ἐν δὲ καὶ μόνον παράδειγμα (γράφει) καταδεικνύει τὴν ἀπειρίαν τοῦ ἐπικριτοῦ περὶ τὰ ἀρχαιολογικὰ πράγματα. Ἐξ ἀπροσεξίας παρελείφθη νὰ σημειωθῇ ἐν τῷ σχεδιογραφῆματι τῶν ἀρ-

χαίων Ἀθηνῶν τοῦ λεξικοῦ αὐτῇ ἢ στοὰ τοῦ Ἀττάλου. Πᾶς τις γινώσκει ὅτι ἡ Στοὰ τοῦ Ἀττάλου εἶναι σπουδαιότατον σημεῖον τῆς τοπογραφίας τῶν Ἀθηνῶν ἀσφαλῶς ὀρισμένον καὶ δυνάμενον ἕνεκα τούτου νὰ χρησιμεύσῃ καὶ ὡς ἀφορμὴ εἰς ἀσφαλέστερον προσδιορισμὸν καὶ ἄλλων τοπογραφικῶν τῆς πόλεως σημείων. Καὶ ὅμως τὴν ἀπροσεξίαν ταύτην, τὴν πλήττουσαν τὴν αἴσθησιν παντὸς ἰδιώτου, δὲν κατῴρθωσε νὰ ἀνακαλύψῃ ἡ ἀρχαιολογικὴ ὀξύδερκεια τοῦ κ. ἐπικριτοῦ».

Ταῦτα ἀναγνούς οὕτω διετέθη ὥστε κατὰ τὸν κωμικὸν

Οὔτοι μὰ τὴν Δήμητρα δύναμαι μὴ γελᾶν
καίτοι δάκνω γ' ἑμαυτόν, ἀλλ' ὅμως γελῶ.

Διότι ἀληθῶς οὐδέποτε εἶδον τὴν ἀμάθειαν καὶ τὴν θρασύτητα ἐν ἐνὶ προσώπῳ οὕτω συνεζευγμένας καὶ πρὸς ἀλλήλας ἀμιλλωμένας. Ἡ στοὰ τοῦ Ἀττάλου δὲν παρελείφθη ἐξ ἀπροσεξίας ἐν τῷ σχεδιογραφῆματι τοῦ λεξικοῦ, ἀλλὰ σημειοῦται καθαρώτατα ἐν αὐτῷ, μόνος δὲ οὐχὶ ὁ ἰδιώτης, ἀλλ' ὁ idiot Kaffeearchäolog δὲν βλέπει αὐτήν, διότι δὲν βλέπει τὸ ὄνομα ἐπιγεγραμμένον. *Risum teneatis amici?* Καταπαύω τὸν περὶ αὐτοῦ λόγον διότι ἀκούω τὴν δικαίαν μομφὴν ὅτι περὶ τοιοῦτου ζωῦφλου τοσοῦτον λόγον κατηνάλωσα.

Πρέπει τέλος νὰ μάθωσιν οἱ ἐν Ἀθήναις Τριμαλχίωνες οἱ πάσης φιλολογικῆς μαθήσεως γυμνοὶ ὅτι τότε μόνον ὑπάρχει ἐλπίς νὰ ἀποβῶσιν ἀρχαιολόγοι ἢ ἱστορικοὶ ἢ μυθολόγοι, ἐάν ποτε καὶ οἱ τῆς ἀνατομικῆς καὶ φυσιολογίας ἀμαθεῖς ἀποβῶσιν ἱατροί, ἢ νομομαθεῖς οἱ τοῦ ρωμαϊκοῦ δικαίου ἀδαιεῖς [τοῦ λόγου ἐξαίρω κατηγγηγῆν τινα τῆς ἱστορίας παρ' ἡμῖν, ὅστις καυχᾶται ὅτι δὲν εἶναι φιλόλογος ¹ (sic)].

¹ Τοῦ σίτου πάλαι εὐρεθέντος, βαλανηφαγεῖ ἔτι ὁ λαμπρὸς ἱστορικός. Ἐὰν ἔχῃ ὀρθῶς τὸ φιλόλογος (ὁ φιλῶν τοὺς λόγους), ὀφείλομεν τότε νὰ λέγωμεν καὶ φιλομοῦσος καὶ φιλοπόρος καὶ φιλοθέος κλπ.

Ὁ ἀφιλόλογος οὗτος ἱστορικός δὲ παρανόμως, ὡς γνωστὸν, παρεισφθαρεῖς εἰς τὸ Πανεπιστήμιον συγκατῷει νῦν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν, ἔργον πάσης κρίσεως ἀνάξιον.

Οὐδέποτε, φαίνεται, ἤκουσαν οἱ ἡμέτεροι ἀρχαιόφιλοι ὅτι ὁ πατὴρ τῆς ἱστορίας τῆς τέχνης, ὁ ἀθάνατος Winckelmann (ὅστις, εἰρήσθω ἐν παρόδῳ, εἶδεν ἐν Δρέσδῃ τὸ πρῶτον ἔργα τῆς τέχνης, ὑπὲρ τὰ 30 ἔτη γεγονώς) διέπρεπεν ἐν τοῖς συγχρόνοις

Ἀνοίγω οἰανδήποτε σελίδα καὶ πανταχοῦ εὐρίσκω ἄφθονα δείγματα ἐσχάτης ἀμαθείας καὶ εὐηθείας. ἰδοῦ.

«Οἱ Φωκεῖς ἦσαν λαὸς ὀρεινὸς μὲν καὶ αὐτάρκης, ἀλλὰ δυσυπότακτος καὶ γενναῖος.» (2,282)

Λογικωτάτη καὶ λαμπροτάτη ἀντίθεσις. Εἶναι τοῦτο εὐηθεία ἢ ἰδίωμα τοῦ λαμπροῦ καθηγητοῦ;

Ἄλλο.

«Οἱ Ἀργεῖοι ὤρμουσι πρὸς αὐτονομίαν», (2,342). ὅπερ δηλοῖ ὅτι οἱ Ἀργεῖοι ἦσαν ἐν ὄρμῳ. Εἶναι τοῦτο ἀμάθεια ἢ τί;

Ἄλλο,

«Οἱ ἐξ Ἀθηναίων φεύγοντες τὴν τυραννίδα διεσχορπίσθησαν, ὡς εἶδομεν, εἰς τὰς ὁμόρους πόλεις τῆς Πελοποννήσου.. καὶ τῆς Εὐβοίας». (2,144)

Τίνες πόλεις τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Εὐβοίας εἶναι ὅμοροι τῇ Ἀττικῇ; Ἄς ὀνομάσῃ τὰς πόλεις ταύτας ὁ Λάμπρος, καὶ τότε ἐνεκὰ γ' ἐμοῦ ἔστω καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου, εἰ δὲ μή, ἀποβληθήτω ἐξ αὐτοῦ, ἕως ἂν εὕρῃ αὐτάς,

Ἄλλο.

«Ἡ ρῖς τοῦ Σωκράτους ἦτο ἀνάσιμος καὶ ἐπικαμπής.» (1,155)

Δύο ἀντίθετα ἐπίθετα ἀπονέμει τῇ ρινὶ τοῦ Σωκράτους ὁ καθηγητὴς.

Καὶ τί βλάπτει τοῦτο; Ὁ Λάμπρος γινώσκει ἐξ ἰδίας πείρας ὅτι καὶ αἱ ἔννοια, εὐήθης καὶ καθηγητὴς Πανεπιστημίου, συνυπάρχουσιν ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ προσώπῳ.

Ἄλλο.

«Διέταξεν ὁ Ἀχαιμένης τὸν στόλον ἀγκυροβολήσῃ μεταξὺ τῆς πόλεως Κασθαναίας, μέχρι τῆς Σηπιάδος ἄκρας». (1,413)

Θαυμασία καὶ ταῦτα.

Ἄλλο.

«Οὓς ἦγεν ὁ Λεωνίδας ὡς τοὺς κάπρους θίγοντας τοὺς ὁδόντας». (1,413)

Παραπέμπεται ὁ καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου πρὸς μαθητὴν τινα τοῦ γυμνασίου, ἵνα παρ' αὐτοῦ μάθῃ τὸ ῥῆμα θήγω.

Ἄλλο.

«Οἳ ἤτιῳντο οἱ Ἀθηναῖοι ὡς προδότου». (2,128). Τίς μαθητὴς ἀγνοεῖ τὴν σύνταξιν τοῦ αἰτιῶμαι;

αὐτῷ φιλόλογοις καὶ ἐκάστη σελὶς τῆς ἱστορίας αὐτοῦ μαρτυρεῖ τὴν θαυμαστὴν καὶ καταπληκτικὴν περὶ τὰ ἑλληνικὰ καὶ λατινικὰ γράμματα παιδεῖαν αὐτοῦ. Οὐδέποτε, φαίνεται, ἔμαθον ὅτι τὸ κυριώτατον ἔργον τοῦ κρατίστου τῶν νῦν ἀρχαιολόγων Brunn εἶ-

Ἄλλο.

«Τὰς ὁποίας (τριήρεις) οἱ Ἀθηναῖοι εἶχον ἐκπέμψει μετὰ τῶν δέκα ὡς βοηθούς, φοβηθέντες.», (2,5)

Ὁ δὲ Θουκυδίδης 1,50 λέγει «ἃς ὕστερον τῶν δέκα βοηθούς ἐξέπεμψαν οἱ Ἀθηναῖοι».

Ἀλλὰ τί κοινὸν Λάμπρῳ καὶ παλαιοῖς συγγραφεῦσι; Ὡς ὁ παρέγγραπτος Πολίτης, οὕτω καὶ ὁ Λάμπρος τρέμει νὰ ἀνοίξῃ παλαιούς συγγραφεῖς καὶ τὰ ἀπλούστατα χωρία αὐτῶν παρανοεῖ.

Ἄλλο.

«Ὁ Ἄγων ἐπέστρεψεν εἰς τὰς Ἀθήνας ἄπρακτος καὶ τεθλιμμένος. Ἐκ χιλίων τετρακοσίων ὀπλιτῶν εἶχεν ἀπολέσει ἐκ τῆς νόσου ἐντὸς τεσσαράκοντα ἡμερῶν χιλίους πεντήκοντα.»

Ὁ δὲ Θουκυδίδης 2,58 λέγει «ὁ μὲν οὖν Ἄγων ταῖς ναυσὶν ἀνεχώρησεν εἰς τὰς Ἀθήνας, ἀπὸ τετρακισχιλίων ὀπλιτῶν χιλίους καὶ πεντήκοντα τῇ νόσῳ ἀπολέσας ἐν τεσσαράκοντα μάλιστα ἡμέραις».

Ἰδέ, ὁ Λάμπρος νομίζει ὅτι τὸ τετρακισχίλιοι ἰσοδυναμεῖ τῷ χίλιοι τετρακόσιοι.

Μετάφραζε, μετάφραζε λάθρα τὰ ξένα ἐγχειρίδια, ἀνιστόρητε ἱστορικέ. Οἱ παλαιοὶ συγγραφεῖς δὲν εἶναι διὰ σέ· διότι ὁ στόμαχός σου μόνον πεπεμένην τροφήν δέχεται.

Ἄλλο.

Τὸ ἔτος 409 π. χ. νομίζει ὅτι εἶναι ἀρχαὶ τοῦ πέμπτου αἰῶνος π. χ. (1,175) Ἄγνωστοι τοῦτο οἱ μαθηταὶ ἑλληνικοῦ σχολείου; οὐχί.

Δὲν εὐρίσχω τέλος.

Τῶν δὲ βαρβαρισμῶν καὶ σολοικισμῶν τῶν ἐν τῷ βιβλίῳ τὸ πλῆθος οὐκ ἂν ἐγὼ μυθήσομαι οὐδ' ὀνομήνω, οὐδ' εἴ μοι δέκα μὲν γλῶσσαι, δέκα δὲ στόματ' εἴην.

Τοῦ συγκαττύματος τούτου τὴν παντοδαπὴν ἀθλιότητα θὰ καταδείξω ἄλλοτε σαφέστατα.

Πολλῶν χεῖρων τοῦ νευρογράφου ἱστορικοῦ εἶναι ὁ λατινιστὴς Σπ. Σακελλαρόπουλος. Ὅσα δὲ τις εὐθέστερος καὶ ἀμαθέστερος εἶναι, τοσούτῳ ἀξιώτερος τοῦ Πανεπιστημίου γίνεται ἢ, ὅτε τὰ τῆς ἀνωτάτης παιδείας διευθύνει ἀνθρωπάριον ἐξωλέστατον, τῆς βδελυρίας βδελυρώτερον, Πανεπιστημίου καὶ αὐτὸ γλιχόμενον, ὁ Μ. Λάμπας.

ναι «Ἱστορία τῶν τεχνιτῶν», ἐν ᾗ μετὰ μεγάλης φιλολογικῆς δεινότητος ἐξετάζει τὰς περὶ τῶν ἐλλ. τεχνιτῶν ἐλληνικὰς καὶ λατινικὰς πηγάς.

Ταῦτα μαθόντες ὀφείλουσι νὰ ἀγανακτῶσι καθ' ἑαυτῶν ἀντὶ νὰ ἀγανακτῶσι κατ' ἄλλων, διότι εἰσερχόμενοι εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεως ταύτην μὲν εὐρίσκουσι κενὴν ἀκροατῶν, ἀναγινώσκουσι δὲ ἐπὶ τοῦ μέλανος πίνακος τὸ ἐξῆς δίστιχον, ὅπερ εὐφυεῖς φοιτηταὶ παρφδοῦντες εἰς αὐτοὺς γράφουσι:

Χαίρετ' Ἀριστείδου τοῦ ρήτορος ἐπτὰ μαθηταί,
τέσσαρες οἱ τοῖχοι καὶ τρία συψέλια.
